

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-50>

УДК 330.322: 504.06

ІМПАКТ-БІЗНЕС: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

IMPACT-BUSINESS: CURRENT STATE AND PERSPECTIVES OF DEVELOPMENT IN UKRAINE

Швиданенко Генефа Олександрівнакандидат економічних наук, професор,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6737-7935>**Швиданенко Олег Анатолійович**доктор економічних наук, професор,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5021-0271>**Shvydanenko Henefa, Shvydanenko Oleg**

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

У статті висвітлено сутність та основні аспекти імпаکت-бізнесу через призму імпаکت-інвестування та проведення екологічного оцінювання впливу на довкілля з метою досягнення не лише фінансово-економічних, але й суспільно-значущих й екологічних ефектів. Доведено на міжнародному рівні ефективність підходу побудови імпакт-бізнесу як нової форми ведення господарської діяльності, що забезпечує комплексні синергійні результати. Виокремлено основні засади впровадження та розвитку імпакт-бізнесу, враховуючи його основні якісні параметри, зокрема, економічну, екологічну та соціальну перспективи. Доведено, що в економічних реаліях саме імпакт-бізнес органічно спрямований на встановлення відповідності екологічним вимогам параметрів бізнес-проектів на передпроектній, проєктній стадіях, а також у процесі їх впровадження. Розкрито мету екологічного оцінювання та його основні завдання, обґрунтовано доречність інтегрування екологічних чинників у економічні стимули реалізації більш привабливих імпактних проєктів соціально-екологічного спрямування. Проаналізовано проведення процесу оцінювання впливу на довкілля як стадії скринінгу, скоупінгу, оцінювання альтернатив і визначення результуючого впливу. Наведено систему індикаторів оцінювання впливу на довкілля найбільш важливих і вагомих екологічних бізнес-параметрів і діагностування їх як пріоритетних у системі екологічного менеджменту. Обґрунтовано основні принципи екологічного оцінювання впливу діяльності суб'єктів бізнес-економіки на довкілля. Виокремлено структурні елементи екологічного менеджменту, визначено його цілі та етапи впровадження. Запропоновано підхід до імплементації елементів екологічної політики у функціонування імпакт-бізнесу. Сформульовано низку проблем, які потребують подальшого вивчення і прискіпливої уваги усіх зацікавлених сторін задля досягнення комплексу соціальних, екологічних та економічних результатів.

Ключові слова: імпакт-інвестування, імпакт-бізнес, ефективність, екологічна результативність, соціальний ефект, ризики, вплив.

The article raises the problem of the essence and fundamental aspects of impact business through the prism of impact investing and carrying out an ecological assessment of the environmental impact to achieve both financial and economic effects and socially significant and ecological effects. It is proven at the international level the effectiveness of the approach of impact business implementation as a new form of economic activity providing comprehensive synergistic results. The main principles of the implementation and development of impact business are highlighted, taking into account its main quality parameters, in particular economic, ecological, and social perspectives. The article shows that impact business organically helps establish project development in accordance with the environmental requirements. The purpose of environmental assessment and its main tasks are disclosed. The appropriateness of integrating environmental factors into economic incentives for the implementation of more attractive impact projects of a social and ecological direction is substantiated. The environmental impact assessment process is analysed as a consequence of stages such as screening, scoping, evaluation of alternatives, and determining the resulting impact. A system of indicators for assessing the environmental impact of the most important business parameters is characterized and prioritized in the whole management system. The basic principles

of ecological assessment of the impact caused by business activities are substantiated. The structural elements of environmental management are worked out and its goals and stages of implementation are defined. An approach to embedding an environmental policy as a part of impact business is proposed. The specifics and objective necessity of impact investing at the current stage and in the process of post-war revival of the economy in order to achieve environmental, financial and social efficiency in the context of sustainable development and the European orientation are revealed. Several problems are identified for further study and special attention of all interested parties to achieve comprehensive social, environmental, and economic results.

Keywords: impact investing, impact business, efficiency, ecological effectiveness, social effect, risks, impact.

Постановка проблеми. На сучасному етапі спостерігається тенденція динамічного зростання бізнес-структур, які усвідомлюють об'єктивну необхідність і значущість досягнення як комерційних, так і соціально-екологічних завдань, тобто, генерування не тільки грошових потоків, а й розв'язання суспільних, соціальних та економічних проблем. На вирішення цих завдань безпосередньо спрямована діяльність імпаکت-бізнесу – нового підходу до ведення господарської діяльності, який переосмислює генерування максимально можливого прибутку як єдиної мети підприємництва, натомість, визначаючи не менш важливим досягнення суспільно значущого ефекту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Наукові праці зарубіжних вчених Е. Багг-Левіна, Дж. Емерсона, Б. Трелстада, Б. М. Барбера, А. Морс, А. Ясуди та інших розкривають проблематику сутності, особливостей і ролі імпакт-інвестування, яке спрямоване на досягнення дуальних економічних і суспільних результатів. Ґрунтовні наукові здобутки належать вітчизняним науковцям, зокрема Ломачинській І. А., Скоробагатовій Н. Є., Дорошенко О. С., Єльніковій Ю. В., Бочаровій Ю. Г., Семененко І. М., Пластуну О. Л., які додаткову увагу приділяють дослідженню імпакт-інвестування з урахуванням доцільності використання світового досвіду в українських реаліях.

Отже, на нашу думку, варто розширити проблематику імпакт-інвестування для переосмислення ключових індикаторів ведення ефективної бізнес-діяльності, особливу увагу приділяючи соціальним та екологічним ефектам.

Формулювання цілей статті. Метою статті є означити й акцентувати доцільність стратегічної концепції активізації розвитку імпакт-бізнесу, враховуючи його переваги і соціально-екологічну значущість через призму доречності проведення оцінювання впливу на довкілля бізнес-проектів з виокремленням у процесі їх реалізації соціальних та екологічних ефектів й усвідомленням

можливості ризиків. В аспекті впровадження концепції імпакт-бізнесу, враховуючи накопичений міжнародний досвід, обґрунтувати підхід до імпакт-інвестування і динамічних можливостей поєднання різних форм капіталу для забезпечення економічного зростання, а також досягнення соціальних та екологічних ефектів з врахуванням необхідності виявлення наявних проблем залучення імпакт-інвестицій і нарощення їх, способів і досягнення результируючих індикаторів у воєнний період і післявоєнне відродження вітчизняної економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Об'єктивна необхідність вирішення екологічних, економічних і соціальних проблем зумовлює особливу пріоритетність планування і фінансування проєктів, реалізація яких дозволить забезпечити більш високий рівень відповідності екологічним і соціальним вимогам, наближеним до європейських стандартів. Міжнародний досвід свідчить, що значною мірою гармонізувати ці аспекти можливо саме завдяки імпакт-інвестуванню. Це, насамперед, об'єктивно необхідно в сьогоднішніх економічних реаліях, і, особливо, в післявоєнному відродженні у процесі реінвестування бізнесу [7, с. 10]. Імпакт-інвестиції мають бути пріоритетними практично у всіх бізнес портфелях компаній.

Імпакт-інвестування як осмислена концепція почала викристалізовуватись всього лише 15 років тому. У 2009 р. була заснована американська некомерційна організація Глобальна мережа імпакт-інвестицій (GIIN), метою якої є збільшення обсягів та ефективності імпакт-інвестування по всьому світу. Проте вже у 2022р., згідно з даними GIIN, світовий ринок імпакт-інвестицій досягнув 1.16 трильйонів доларів [13, с. 2].

Імпакт-інвестування є багатограним поняттям, яке розвивалось із концепцій соціально-відповідального інвестування, програмно-орієнтованого інвестування, стійкого інвестування (ESG: довкілля, соціум, управління). Зараз імпакт-інвестори керуються інтуїтивним розумінням, що саме поєднання

соціальних та екологічних цілей з бажанням отримати прибуток, є значно ефективнішим, ніж досягнення їх в результаті реалізації окремих проєктів.

Незважаючи на відмінності у трактуваннях, учені погоджуються з обов'язковим поєднанням економічних й соціально-екологічних цілей імпаکت-інвестування (наведено у табл. 1).

Отже, імпакт-інвестування можна трактувати як використання коштів (капіталу) для забезпечення економічного зростання бізнесу з урахуванням його впливу на позитивне вирішення наявних екологічних і соціальних проблем. Не будь-яка соціальна інвестиція має статус імпакт-інвестинг, а лише та, яка створює довгостроковий позитивний соціальний та екологічний вплив, і така цілеспрямованість має відобразитись у стратегії компанії.

Досліджуючи цю проблематику, вважаємо за необхідне не обмежуватись інвестиційними аспектами і розширити імпакт-принципи

для збалансування комерційних, фінансових, економічних, екологічних і соціальних результатуючих параметрів, що дозволить розвивати максимально ефективний імпакт-бізнес як для власників (інвесторів), так і усіх зацікавлених сторін.

Імпакт-бізнес за своєю сутністю базується на системі управління, яка концентрує комплексний характер впливу, притаманний функціонуючому бізнесу за критерієм потрійного результату. Їх можна окреслити як ключові стратегічні перспективи: економічна, екологічна, соціальна. Основні якісні параметри впливу можна виокремити такі: релевантність, масштабність, можливості вимірювання. Окрім того, управлінський вектор, з урахуванням імпактних принципів, має бути спрямований на забезпечення сталого розвитку, екологічної та соціальної безпеки, а також функціонування бізнесу з прогнозованою нормою прибутковості.

Таблиця 1

Трактування сутності поняття «імпакт-інвестування»

Визначення	Джерело
Імпакт-інвестиції – це інвестиції, зроблені з наміром створити позитивний, вимірний соціальний і екологічний вплив, і отримати фінансовий прибуток	Глобальна мережа імпакт-інвестицій (GIIN)
Імпакт-інвестування – це загальна інвестиційна стратегія, яка спрямована на отримання фінансової віддачі, одночасно створюючи позитивний соціальний або екологічний вплив	Investopedia [12]
Імпакт-інвестування (з англ. Impact – вплив) – це підхід, який має на меті сприяти досягненню вимірюваних позитивних соціальних і екологічних впливів (що ведуть до суттєвих позитивних змін)	Дія.Бізнес [6]
Інвестиції, які мають на меті отримання фінансової віддачі та одночасно вирішують соціальні й екологічні проблеми, тобто створюють змішану вартість	Е. Багг-Левін, Дж. Емерсон [11, с. 11]
Імпакт-інвестування є новим підходом до інвестування, що має на меті запровадження позитивних суспільних змін і захист довкілля, а також забезпечення прибутків імпакт-інвестору	Скоробогатова Н., Дорошенко О. [9, с. 74]
Імпакт-інвестування – це свідомий відбір і підтримка інвестором організацій і проєктів, які поділяють його соціальну та/або екологічну місію та здатні генерувати прибуток, тобто забезпечують створення більш інклюзивних і стійких економік	Ломачинська І. А. [5, с. 19]
Імпакт-інвестування – це специфічний інструмент розвитку соціально-відповідального бізнесу в умовах глобалізації, який дозволяє підприємствам отримати не лише економічний прибуток, але й значний та вимірюваний соціальний і екологічний ефект	Бочарова Ю. Г., Шерстюк К. О. [3, с. 99]
Імпакт-інвестування є одним з типів інвестування у сталий розвиток, що забезпечує досягнення соціальних та екологічних цілей поряд з економічними, і тому може забезпечувати компроміс між приватними цілями власників підприємства та цілями сталого розвитку регіону	Семененко І. М. [8, с. 7]
Імпакт-інвестування – це інвестиційна стратегія, спрямована на отримання фінансової допомоги з метою здійснення позитивного соціального або екологічного впливу	Пластун О. Л., Артеменко А. С. [7, с. 11]

За результатами проведеного дослідження виокремимо основні засади імпаکت-інвестування та розвитку імпаکت-бізнесу:

- релевантність намірів інвесторів щодо об'єктивної необхідності та доцільності використання імпакт-інвестування;

- масштабне використання вітчизняного та міжнародного прогресивного досвіду з вимірними індикаторами оцінювання впливу в процесах проєктування та реалізації проєктів;

- об'єктивна необхідність управління процесом імпакт-інвестування щодо досягнення триєдиного інтегрованого ефекту екологічного-соціального- економічного;

- за своєю внутрішньою природою імпакт-інвестування спрямоване на забезпечення економічного ефективного зростання;

- практично всі підприємства із соціальним спрямуванням повинні бути імпактними і функціонувати на засадах досягнення цілей сталого розвитку;

- через дію чинників масштабування та партнерства в імпакт-бізнесі на різних етапах свого розвитку по суті за компліментарним принципом наявне функціонування двох моделей: впливу і прибутковості (доходності).

Наявні наукові здобутки дозволили сформувати привабливі аспекти імпакт-бізнесу:

- поява відкритої, прозорої, гласної можливості інвестору в процесі формування та ведення бізнесу забезпечувати позитивний вплив на соціальну та екологічну сфери;

- вплив є вимірним індикатором;

- наміри та підходи до оцінювання впливу в процесі інвестування бізнесу мають здійснюватися залежно від дії наявних чинників, а саме: 1) змістовного наповнення сформованих соціальних і екологічних цілей та можливостей їх досягнення всіма зацікавленими сторонами; 2) визначення результатуючих економічних індикаторів функціонуючого імпакт-бізнесу здійснюється з урахуванням соціальних та екологічних показників.

Особливо слушним у контексті впровадження і стійкого розвитку імпакт-бізнесу вважаємо дослідження саме через призму об'єктивної необхідності проведення еколо-

гічної експертизи бізнес проєктів та оцінки їх впливу на довкілля за критеріями відповідності їх параметрів сучасним екологічним європейським стандартам.

Можна стверджувати, що доречним буде використання, особливо у процесі післявоєнного впровадження економіки, відпрацьованих міжнародною практикою методичних підходів до оцінювання впливу на довкілля (навколишнє середовище) – ОВД / ОВНС.

Оцінювання впливу бізнес-діяльності на довкілля є багатоаспектною проблемою. В Україні діє закон «Про оцінку впливу на довкілля» від 23.05.2017 р., який «встановлює правові та організаційні засади оцінки впливу на довкілля» [1]. Міжнародною практикою не висвітлено єдиного підходу до ідентифікації екологічних аспектів цієї проблематики. Лише відзначається що розгляд може бути орієнтований на такі позиції:

- викиди у повітря (кислотні опади);
- викиди у воду (забруднення та виснаження водних ресурсів);

- викиду на ґрунт (деградація ґрунту);
- на необґрунтоване використання сировини і природних ресурсів;

- на неекологічні види енергозабезпечення;

- теплове радіоактивне забруднення, випромінювання, вібрації тощо;

- утилізація відходів і побічних продукції;
- прямі і зворотні поставки компанії.

Міжнародною практикою випрацьовані методичні підходи до оцінювання впливу на довкілля (ОВД), або оцінка впливу на навколишнє середовище (ОВНС).

Мета такого оцінювання – виявлення сутності, інтенсивності та ступеня можливих негативних наслідків впливу будь-якого виду планованої бізнес-діяльності на стан довкілля. Стадії проведення ОВД наведені на рис. 1.

На першій стадії оцінювання визначається:

- об'єктивна необхідність проведення оцінювання;

- оцінювання вимірюваного рівня впливу реалізації бізнес-проєкту;

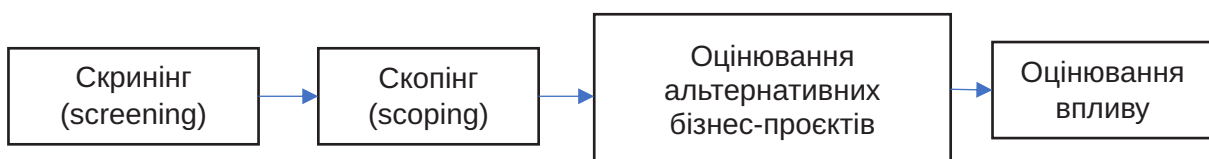

Рис. 1. Стадії проведення ОВД за методологією Міжнародної організації з оцінювання впливу на довкілля

- детальність оцінювання.
- Друга стадія дозволяє:
- виявити проблеми і сфери впливу;
  - визначити значущість виявлених проблем;
  - установити джерела інформаційного забезпечення ОВД.

Метою третьої стадії є:

- вибір та оцінювання більш екологічно привабливих альтернативних бізнес-проектів;
- виявлення найбільш сприятливих для довкілля досягнення запланованих у бізнес-проектів цілей.

У процесі проведення четвертої стадії визначаються:

- ступінь екологічного і соціального впливу бізнес-проектів на довкілля;
- діагностуються кількісні показники впливу: інтенсивність, потужність, періодичність, просторові межі (рис. 2)

Економічні інструменти сприяють природоохоронному інвестуванню, зокрема, імпаکتному.

Комплексна державна політика оцінювання впливу на довкілля об'єктивно має документарне обґрунтування, а саме: комплексне еколого-економічне оцінювання визначених видів діяльності на якість навколишнього середовища, заява про екологічні наслідки дії всіх видів пропонованих проектів, зокрема бізнес-проектів, діагностику дієвості і досконалості передбачуваних заходів щодо забезпечення збереження всіх складових навколишнього середовища. Крім того, розроблена документація має містити оцінку соціальних наслідків екологічного впливу.

Всеохоплююче впровадження імпакт-менеджменту, з урахуванням специфіки

діяльності компаній, їх екологічної політики та визначених стратегічних цілей, зацікавлені контролювати процеси впливу на довкілля й досягати обґрунтованого рівня екологічної ефективності.

Це зумовило, насамперед, проведення діагностики стану екологічної ефективності діяльності бізнес-структур за критеріями вибору можливих варіантів розвитку цих процесів і відповідності законодавчим нормативам, а також дієвість вмонтування системи екологічного менеджменту (СЕМ) у функціонуючу систему менеджменту суб'єкта господарювання. Оцінювання цих процесів за фінішним результатом – досягнення екологічних та економічних цілей при збереженні балансу із соціально-економічними потребами (рис. 3).

У контексті формування системи взаємозв'язків екологічної та економічної політики, встановлення цілей, які зумовлюють орієнтацію на досягнення результатів, відповідно до визначених вимог, слід передбачати послідовність дій:

- встановлення цілей і саме тих процесів, які зумовлюють орієнтацію на досягнення результатів у відповідності до визначених до екологічної політики бізнес-структури;
- дії, пов'язані з необхідністю впроваджувати процеси, які забезпечують екологічну ефективність;
- «моніторинг» (діагностику) доцільно здійснювати при оцінюванні результативності впроваджуваних процесів у відповідності до вимог, передбачених економічною політикою, цілями, стратегічними намірами, а також законодавством;

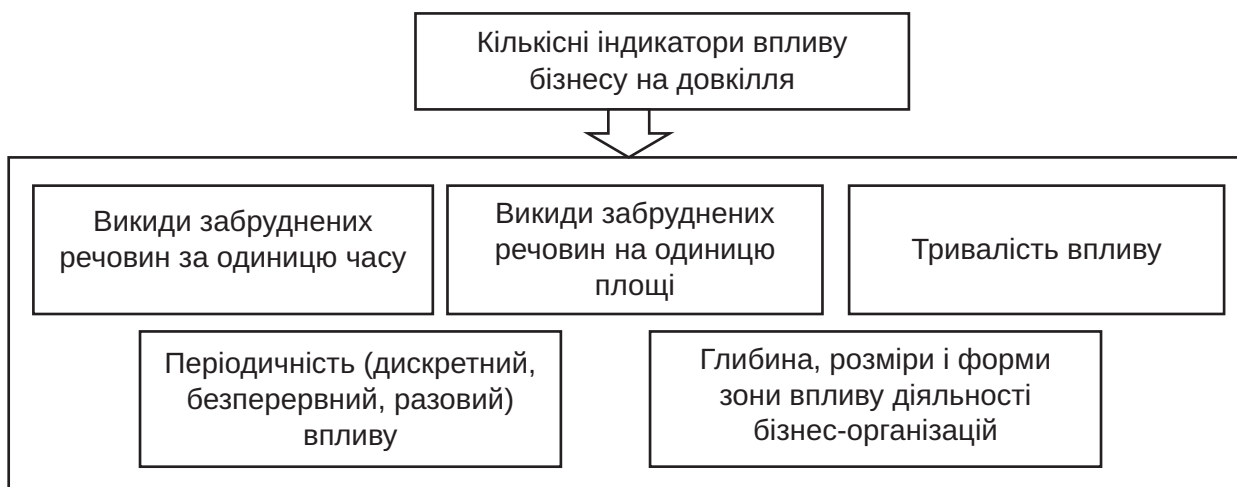

Рис. 2. Індикатори оцінювання впливу бізнесу на довкілля

Рис. 3. Схема взаємозв'язків екологічної та економічної політики

– «вдосконалювати (поліпшувати)» спонукає дії, які пов'язані із системним, постійним зростанням результативності екологічного менеджменту.

Оскільки імпаکت-бізнес – це усвідомлений вибір суспільних цінностей, виникає об'єктивна необхідність масштабування практики його впровадження в економіку країни в сучасних реаліях і в період відновлення.

Цілком доречними та актуальними є оприлюднені в наукових джерелах рекомендації для нарощування у світі обсягів імпакт-інвестування для кожного учасника інвестиційного ринку. Цими рекомендаціями можна скористатися і у вітчизняній практиці за умови дієвого коригування. Це стосується, зокрема, економіки країн із бюджетом військового спрямування, а також надання грантів лише на ранньому етапі їхнього розвитку. Вважаємо доцільним підкреслити необхідність грантів і не в процесі функціонування соціальних вітчизняних підприємств.

На урядовому рівні доцільно було б надавати податкові пільги для стимулювання розвитку імпакт-інвестування не лише для тих, які генерують дохідність за нижчою, ніж ринкова ставка, очевидним є сенс стимулювати також тих хто, досягнув саме вищої ставки.

Потребує перегляду фідучіарна відповідальність інституційних інвесторів у аспекті її конкретизації, зокрема, боргових зобов'язань.

Якщо пропагується розробка спільних стратегій імпакт-інвесторів і державної політики, доцільним є висвітлення її критеріальних ознак.

У цьому зв'язку змістовне наповнення може бути пов'язане із дослідженням ряду проблем, а саме:

– хоча б орієнтовне визначення норм прибутковості, які бажано досягати в процесі імпакт-інвестування, а також наміри інвесторів щодо відсоткової ставки прибутку на інвестований капітал;

– удосконалення політики стимулювання майбутнього нарощення обсягів інвестицій для впровадження бізнес-проектів на засадах імпакт-інвестування;

– масштабне впровадження менеджменту на парадигмальних чинниках збалансованості інтересів суспільства, держави та приватних бізнес-структур, враховуючи сучасні реалії та повоєнне відродження економіки потребують;

– розширення і поглиблення дослідження міжнародного досвіду і створення необхідних передумов для використання його позитивних аспектів у вітчизняній практиці;

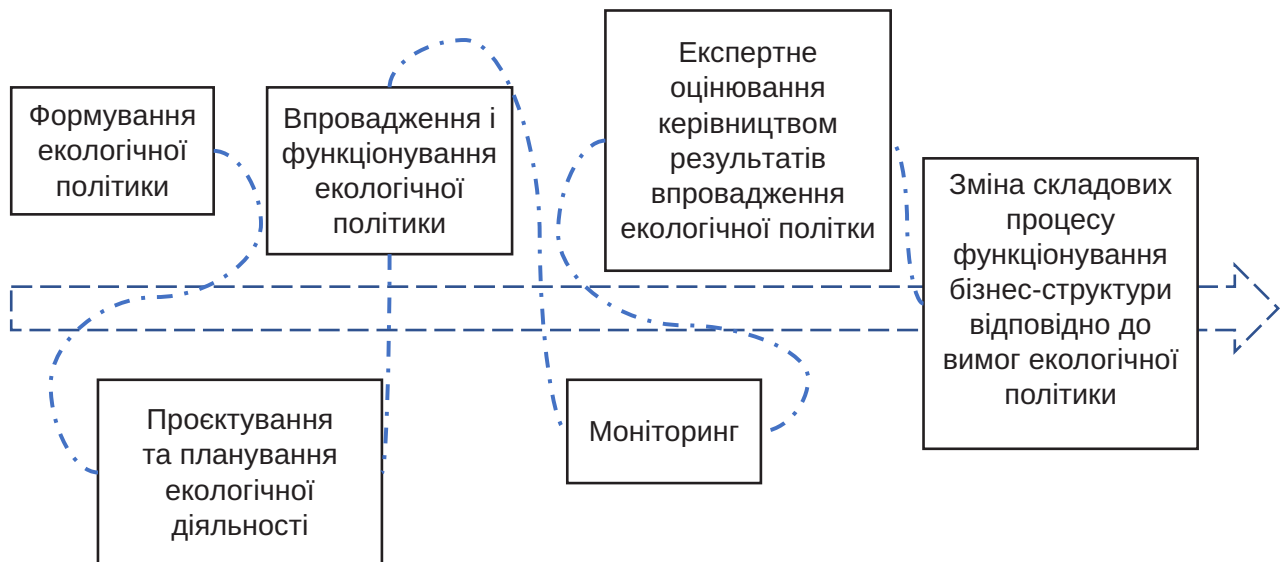

Рис. 4. Імплементация елементів екологічної політики у функціонування імпаکت-бізнесу

– визначення та оприлюднення наявних вимірних симбіозних соціальних, екологічних і результуючих економічних значущих місць, їх досягнення;

– висвітлення ролі і об'єктивної необхідності імпаکت-інвестування як сучасного концепту сталого розвитку національного потенціалу економічного зростання України;

– обґрунтування і динамічні можливості реалій імпаکت-бізнесу в сьогоденні та майбутньому відродженні.

Висновки. Міжнародною практикою доведено переваги імпаکت-бізнесу як глобального динамічного тренду, незважаючи на його функціонування лише останнє п'ятнадцятиріччя.

Динамічне зростання імпакт-інвестицій в умовах сьогоденних реалій і повоєнного відродження національної економіки зумовлює об'єктивну необхідність вирішення низки проблем:

– насамперед, створення необхідних передумов щодо його ідентичності;

– сучасних методичних підходів до оцінювання впливу за третину критерієм: соціальним, екологічним та економічним;

– обґрунтування стандартів принципів оцінювання; масштабування популяризації ефективних сучасних лідерських практик імпакт-інвестування;

– розробка та впровадження бізнес-проектів на імпактних засадах як на передпроектній стадії і при провадженні.

Очевидною є необхідність у сучасних реаліях і в повоєнному відновленні застосування міжнародного успішного досвіду і адаптація його у вітчизняній практиці з урахуванням міжнародних стійких тенденцій його стрімкого зростання як сучасного концепту сталого розвитку і усвідомленого вибору глобальними інвесторами з метою економічного зростання бізнесу; впровадження у стратегічні наміри бізнес-діяльності політики стимулювання, нівелювання і усунення перешкод щодо масштабування бізнесу на засадах збалансованості інтересів усіх зацікавлених сторін: суспільства, держави та бізнесу, а також розширення партнерських відносин і лідерського досвіду всіх учасників інвестиційних ринкових відносин.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про оцінку впливу на довкілля: Закон України від 23.05.2017 № 2059-VIII, редакція від 29.07.2023 № 3227-IX // База даних Законодавство України / Верховна рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text>

2. Барна І.М. Оцінка впливу на довкілля: аналіз викликів воєнного стану. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : Географія.* 2019. № 1. С. 233–240.

3. Бочарова Ю. Г., Шерстюк К. О. Імпакт-інвестування як найбільш ефективний інструмент розвитку соціально-відповідального бізнесу в умовах глобалізації. *Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського. Серія : Економічні науки.* 2019. № 2. С. 95–102.

4. Єльнікова Ю. В. Імпакт-інвестування в запобіганні природних катастроф в Україні (повені та інші форс-мажори). *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2019. № 6(1). С. 302–312.
5. Ломачинська І. А. Концептуальні підходи до визначення сутності імпакт-інвестицій. *Бізнес Інформ*. 2020. № 2. С. 16–22.
6. Дія.Бізнес. Проект Міністерства цифрової трансформації України. Що таке імпакт-інвестування? URL: <https://business.diiia.gov.ua/handbook/impact-investment/so-take-impakt-investuvanna>
7. Пластун О., Артеменко А., Михайлов Д. Ризик, аналіз, перспективи імпакт-інвестування в постконфліктне відновлення економіки України. *Соціально-економічні відносини в цифровому суспільстві*. 2022. № 2. С. 5–13.
8. Семененко І. М. Організація імпакт-інвестування як елементу компенсаційного механізму сталого розвитку регіону на засадах цільового управління підприємствами. *Економіка. Фінанси. Право*. 2018. № 11(3). С. 4–8.
9. Скоробогатова Н., Дорошенко О. І. Імпакт-інвестування: світовий досвід та перспективи застосування в Україні. *Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут»*. 2022. № 23. С. 68–76.
10. Barber B. M., Morse A., Yasuda A. Impact Investing. *Journal of Financial Economics*. 2021. Vol. 139, issue 1. P. 162–185.
11. Bugg-Levine A., Emerson J. Impact Investing Transforming: How We Make Money while Making a Difference. *Innovations*. 2011. T. 6, № 3. P. 9–18.
12. Chen J. Impact Investing Explained: Definition, Types, and Examples. URL: <https://www.investopedia.com/terms/i/impact-investing.asp>
13. Global Impact Investing network. GIINSight: Sizing the Impact Investing Market 2022. URL: <https://thegiin.org/research/publication/impact-investing-market-size-2022/>
14. Trelstad B., Impact Investing: A Brief History. *Capitalism & Society*, Vol. 11, Issue. 2, Article 4, 2016. URL: <https://ssrn.com/abstract=2886088>

REFERENCES:

1. On Environmental Impact Assessment: Law of Ukraine of 23.05.2017 No 2059-VIII // The Official Bulletin of the Verkhovna Rada (BVR), 2017, No. 29, Article 315. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text>
2. Barna I. M. (2023). Environmental impact assesment: the analysis of the challenges caused by Martial law. *Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Seriiia : Heohrafiia*, no. 1, pp. 233–240. [in Ukrainian]
3. Bocharova Yu.H., Sherstiuk K.O. (2019). Impact investing as the most effective tools for a socially responsible business developing in the context of globalization. *Visnyk Donetskooho natsionalnoho universytetu ekonomiky i torhivli im. Mykhaila Tuhana-Baranovskoho. Seriiia : Ekonomichni nauky*, no. 2, p p. 95–102, [in Ukrainian]
4. Yelnikova Y. (2019). Impact-investment in the prevention of natural disasters in Ukraine (flood and other force majors). *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky*. No 6(1), p. 302–312. [in Ukrainian]
5. Lomachynska I.A. (2020). The Conceptual Approaches to Defining the Essence of Impact Investment. *Business Inform*, no. 2, pp. 16–22. [in Ukrainian]
6. National digital project Diia.Business. What is impact-investing? Available at: <https://business.diiia.gov.ua/handbook/impact-investment/so-take-impakt-investuvanna>
7. Plastun O., Artemenko A., Mykhailov D. (2022). Risk analysis of impact investment during the post-conflict recovery of Ukraine's economy. *Sotsialno-ekonomichni vidnosyny v tsyfrovomu suspilstvi*, no. 2, pp. 5–13. [in Ukrainian]
8. Semenenko I. M. (2018). Organization of impact investing as the element of compensation mechanism for sustainable development of a region on the basis of goal management of enterprises. *Ekonomika. Finansy. Prawo*. No 11(3), p. 4–8. [in Ukrainian]
9. Skorobogatova N., Doroshenko O. (2022). Impact-investment: global experience and perspectives of application in Ukraine. *Ekonomichnyi visnyk NTUU «Kyivskiy politekhnichnyi instytut»*. No 23, p. 68–76. [in Ukrainian]
10. Barber B. M., Morse A., Yasuda A. Impact Investing. *Journal of Financial Economics*. 2021. Vol. 139, issue 1, pp. 162–185.
11. Bugg-Levine, A., Emerson, J. (2011) Impact Investing Transforming: How We Make Money while Making a Difference. *Innovations*. T. 6. № 3. P. 9–18.
12. Chen J. Impact Investing Explained: Definition, Types, and Examples. Available at: <https://www.investopedia.com/terms/i/impact-investing.asp>
13. Global Impact Investing network. GIINSight: Sizing the Impact Investing Market 2022. Available at: <https://thegiin.org/research/publication/impact-investing-market-size-2022/>
14. Trelstad, B. (2016). Impact Investing: A Brief History. *Capitalism & Society*, Vol. 11, Issue. 2, Article 4. Available at: <https://ssrn.com/abstract=2886088>